

Página de Cotrolo

H B 18 14(80)

Summas thesium tibi sacro Virginearum
 Siquid in his gratum forte relucet habe
 Tonatum cupia Subveniente Patronum
 Summi. Et si tulo Sola Patrona quae.
 D. v. J. C.

Handwritten text in the left margin, possibly a page number or reference.

Illegible text on a banner at the bottom of the engraving, likely a title or inscription.

PROPRIMO
 LITERARUM EXAMINE SUBEUNDO
CÆSAREAS
 CONCLUSIONES
DEDUCTAS

EX

ELEGANTI CALAMO, AUREO QUE STILO
 Notatis ad rubricam sub titulo Codice de heredibus instituendis; & ad Imperato-
 rem Titum Ælium Antoninum in l. qui deportantur 1. Cod. eodem tit. & ad dif-
 ficilimas materias Jurisconsulti Florentini lib. 10. Institutionum in l. si alienum
 49 ff. hoc nostro tit. item ad resolutionem ejusdem Florentini l. 1. Institutionum in l.
 ut vum 3. ff. de Justitia, & Jure.

PATROCINANTE NEC NON PROTEGENTE
 NOBILISSIMO, PARITER QUE SAPIENTISSIMO D.

D. FERNANDO PIRES
MOURAM:

In Regali Divi Pauli Collegio purpureæ clamidis togato, in florentissima Co-
 limbriensi Academia Juris Cæsarei professore emeretissimo; & Ordi-
 nariæ Institutionum Cathadræ Moderatore Præclarissimo;
 ad sublimiores dignitatum apices sublimando.

SUB TANTI PATRONI AUSPICIJS
 Propugnandas Offert.

ANTONIUS MOREYRA A' SOUSA

Suo Quarto Juris Cæsarei anno die 27 hujus mensis hora 7^m

PRÆLIBABITUR:

*Utrum Conditio posita in libertate censeatur apposita in insti-
 tutione, vel è contra? Affirmativè.*

DE PR O P R I O M O D O
L I T E R A R U M E X A M I N E S U B B U N D O
C A E S A R E A S
C O N C L U S I O N E S
D E D U C T A S

E X

ELEGANTIA CALAMO, AUREO QUE STILO
PATROCINANTE NEC NON PROTEGENTE
NOBILISSIMO, PATRIS QUE SAPIENTISSIMO D.

D. FERINANDO PIREZ
M O U R A M :

SUB TANTI PATRONI AUSPICIIS
Propugnanda Offer.

ANTONIUS MORRYRA A. SOUSA

PRÆLIBABITUR

Ultima conditio postea in libertate conferentur apposite in insti-
tutione, vel s. conatus, Affirmative.

DECERTATIO PRIMA

Pro materia Codicis in rubr. & l. r. Cod.
hered. instituend.

FLOS PRIMUS.

*Ad Imperat. Justinian. §. In primis 2. Inst de fideicomiss.
hereditat.*

Primum nostræ rubricæ verbum de heredibus instituendis, & etymologiam verbi, instituendis, clarissime collustrat.

TRUM institutio heredis fieri possit in Codicillis? negativam sententiam sequimur: ex quo resolvimus institutionem heredis absolute, & simpliciter esse necessariam ad testamentum, adeo, ut sine illa testamentum intelligi non possit. Quæritur attamen: an saltem testamentum ad pias causas robur obtineat absque institutione heredis? negantibus acquiescimus. Similiter resolvimus, quod testamentum militis jure militari factum vires non habeat absque institutione heredis. Idem

consequenter asserimus de testamento inter liberos condito. Circa etymologiam hujus nominis, *heres*, diversi diversa opinantur, nos tamen eam deducimus ab *hero*. *Heres* qui vel generice, vel specificè accipitur, tripartitur in heredem suum, & necessarium, necessarium simpliciter, & extraneum; & hæc divisio est adæquata. *Heres* necessarius est servus à proprio domino institutus, qui tempore mortis testatoris in dominica potestate existit. *Suus*, & necessarius *heres* dicitur ille, qui in patria potestate tempore mortis testatoris, vel delatæ hereditatis existit in familia proximus. *Heres extraneus* denominatur ille, qui in potestate dominica, vel patria non existit, vel ille, cui defunt qualitates in alijs heredibus supra ponderatæ. Quavis noster titulus, ut pote generalis, comprehendat omnes species heredum, attamen in illo solum agitur de heredibus extraneis. Gerundium, *Instituendis*, quod desumitur à verbo *instituere*, positum in nostra rubrica accipitur specificè, seu strictè pro institutione heredis in primo gradu. Unde inferes, gerundium, *Instituendis*, in nostra rubrica denotare necessitatem, supposito, quod testator intendat condere testamentum. Sed cum verbum, *Institutio*, à præpositione, in, & verbo *statuo*, derivetur, & accipiatur latè, vel strictè controvertitur, an secundo modo acceptum discriminetur à verbo, *substitutio*? affirmare nobis placet. Quando verbum, *institutio*, in quacumque dispositione appositum in genere, vel in specie accipiendum sit? quærenti in certamine palam fiat.

FLOS

FLOS SECUNDUS
Secundum Verbum de instituendis explendide pro-
sequitur.

Ad J.C. Ulpianum lib. 1. ad Sabinum in l. 1. ff. de hered. instit.
A Imp. Just. in §. ante heredis 34. Inst. de legatis.

DE jure antiquo institutio heredis in principio testamenti scribi debebat, itaut, si legata, & libertates prius scriberentur, nullatenus subsisterent, licet institutio heredis firma permaneret. Hanc vero decisionem non extendimus ad exheredationem filij jam nati, hæc enim etiam attento tempore Digestorum ante heredis scripta valebat. Idem promulgamus iudicium in exheredatione posthumi, nec non, & in vulgari substitutione. Maior urget contentio, an scilicet fideicomissa olim ante heredis institutionem valide relinqui possent? affirmativa sententia nobis cordi est. Inter DD. discurretur, an tutoris datio, Digestorum tempore inspecto, ante heredis institutionem scribi possit? probabilius negamus. Inquires hic utrum legatum olim inter medias heredum institutiones relinqui possit? Cur non? Inspecta nova Imperatoris Justiniani constitutione, heredis institutio in quacumque parte testamenti fieri potest. Inferes: ergo post constitutionem Imperatoris Justiniani legata, & libertates relictae ante heredis institutionem valent: bene inferes. Attento jure antiquo, institutio heredis verbis directis, & imperativis fieri debebat. Exoritur tamen dubium, utrum olim institutio heredis posset fieri per hæc verba, *Titium heredem instituo*? minime gentium: In eodem sumus iudicio, si dubium fiat circa verbum, *relinquo*. His verbis *Titium heredem esse jubeo*, olim institutio heredis inducebatur. Modo exurgit controversia sane acclivis, utrum attento mediæ Jurisprudentiæ tempore, verbum, *lego*, adjunctum universitati bonorum importet, & inducat heredis institutionem? plane faciunt, qui sententiæ opitulantur negativæ. Tam attento antiquissimo legis duodecim tabularum, quam mediæ Jurisprudentiæ tempore, unicuique licitum erat per verbum, *lego*, legata relinquere.

FLOS TERTIUS
Verba ad heredis institutionem necessaria post novam
Imperatoris Constantini constitutionem meri-
fice elucidat.

Ad Text. in l. quoniam indignum 15. Cod. de testamentis.

POST Novam Imperatoris Constantini constitutionem quibuscumque verbis fieri potest heredis institutio, quam decisionem, non utcumque, sed cum aliquo temperamento debes accipere. Non facilis disceptatio est, utrum testator in articulo mortis constitutus, balbuciente lingua, nihilominus heredem instituere possit, si verba proferat intelligibilia? non difficile erit affirmandum. Hoc loco pullulat elucidanda quæstio, an induci possit heredis institutio, quando testator uno verbo responderet ad interrogata, ut plenius procedam sub
tripli-

triplici assertione rem enucleo. Assertio prima, si testator interrogatus de quo instituendo respondeat, *Titium* v. g. nominet inducitur vera, & propria institutio. Assertio secunda, si testator privatim tabellioni aliquem heredem instituere jubeat, & postea coram testibus atabellione interrogatus respondeat, sic, etiam inducitur vera, & propria institutio. Assertio tertia, si testator interrogatus in hac forma, *Instituis me, vel Titium heredem instituis* respondeat, sic, etiam inducitur institutio. Si testator in hujusmodi dispositione, *Lucius heres esto*, omittat verbum, *esto*, vel verbum, *heres* semper ex restantibus verbis inducitur heredis institutio. Si in dispositione testatoris solum reperitur hoc verbum, *Lucius*, ex eo solo inducitur heredis institutio, si ex alijs testamenti verbum, *Lucius*, ex eo solo inducitur heredis institutio, si ex alijs testamenti verbis liqueat testatoris intentio. Si integra verba institutionis à testatore nuncupata fuerint, & scribentis errore aliqua omittantur, solumque nomen, *Lucius*, scriptum reperitur, adhuc vera inducitur institutio heredis.

F L O S Q U A R T U S

Eandem materiam per quam venuste irradiat ad
Coronam.

*Ad Jurisconsult. Marcian. lib. 4. Institut. in lib. his verbis 48. §.
I. ff. de heredit. Instituend.*

INGENS se offert disputanda quæstio, utrum scilicet verba contumeliosa, seu injuriosa adjecta in institutione vitient ipsammet institutionem? placet non affirmare. Idem nobis arridet placitum, tam in legato, quam in exheredatione, quæ licet sit posita verbis contumeliosis, seu injuriosis valet. Resolvimus institutionem heredis quacumque lingua scribi posse post Imperatoris Constantini constitutionem. Interrogabis, an institutio heredis per nutum fieri possit? negamus. Mutus, & surdus simul, sive mutus, & surdus separatum, vel natum, vellex accidenti heredem olim instituere non poterant. Ex nova Justiniani constitutione, mutus, & surdus, qui literas sciunt, absque Principis licentia testamentum facere possunt. Si tamen mutus, & surdus ex accidenti sint, impetrata Regis licentia, quanvis literas ignorent, ex jure nostro Regio testari possunt, & consequenter per nutum testamentum condere. Utrum vero *fideicomissum* nutu relinqui possit? affirmando veritatem sequimur. Neque in testamento ad pias causas facto heredis institutio nutu fieri potest. Coronidis vice se se vintilanda offer difficultas, utrum scilicet institutio heredis ex conjecturis valide inducatur? negantium vestigia sequimur. Obiter percontatur, an fideicomissa valide ex conjecturis inducantur? affirmamus. Unde colliges, in testamento militis heredis institutio valide ex conjecturis. Neque similiter in testamento inter liberos institutionem heredis induci non posse ex conjecturis. Supradicta tamen decisio non procedit, quando conjecturæ proveniunt expresse ex verbis testatoris, tunc enim institutio ex conjecturis bene potest subsistere. Quem admodum etiam non procedit, quando ad conjecturas datur specialis legis aprobatio.

A D

AD SECUNDAM PARTEM

Rubricæ ibi & quæ personæ heredes institui non possunt.

CIRCA PERSONAM DEPORTATI

FLOS QUINTUS

*Ad Imperatorem Titum Ælium Antoninum in l. qui deportantur
1. Cod. hoc nostro tit. de heredibus instituendis.*

DOENA deportationis subcessit in locum interdictio- nis aquæ, & ignis, qua cives Romani delinquentes pu- niri solebant. Deportatus mediam capitis deminutio- nem patitur, & libertate retenta, & civitatem, & fa- miliam amittit. Sententia autem deportationis statim fortitur effectum, nisi ab ea fuerit perviam appellatio- nis provocatum. Similiter effectum producit, si profe- ratur à iudice, a quo appellari non licet, aut à præfecto Prætorio, cui etiam deportare conceditur: Quod si profe- ratur à Præside Provinciæ, non antea executioni man-

dabitur, quam à Principe confirmetur. Deportatus est simpliciter, & absolute incapax eorum, quæ ajure civili proveniunt; & hac de causa nec potest heres institui, nec passivam habet testamenti factionem: Recte tamen poterit cape- re ex testamento militis ratione privilegij militaris. Licet deportatio omnia bona præsentia delinquenti auferat, non tamen post deportationem bona ac- quisita statim deportato auferri debent. Magna inter D. D. excitatur quæstio: Utrum deportatus, saltem sub conditione heres institui queat, itaut heredi- tatem obtineat, si conditionis existentis tempore civis romanus repiriatur? mi- nime. Deportati nec etiam substitui valent. Si interrogaveris: an attento jure authenticorum, & nostro Patrio jure, si deportatus descendentes, vel ascen- dentes habeat usq; ad tertium gradum, bona illius publiceantur? negando respon- debimus.

FLOS SEXTUS

*Ad J. C. Ulpianum lib. 41. ad edictum in l. æquissimum 2. ff. de bo-
norum possessione secundum tabulas; & ad J. C. Julianum lib.
27. Digestorum in l. hæc verba 1. ff. unde legitimi.*

QRITUR dubitatio: Utrum deportatus heres institutus, sal- tem de jure Prætorio bonorum possessionem secundum tabulas habere possit? nullatenus. Unde inferitur: Quod potestas Præ- toris circa jus civile indirecte emendandum erga deportatum heredem institutum non viget Sicut deportatum ad testamenta- riam successionem non admittimus, ita etiam ad legitimam ab intestato successionem admittere non licet. Unde filij deportati ad parentis non deportati bona non admittuntur: licet è contra filij non deportati ad patris deportati bona, quæ hodie non confiscantur, sine dubio admittantur. Eodem modo filij deportati à matris hereditate repulluntur. Deportati à legitima ad- gna-

gnatorum, & cognatorum successione excluduntur. Non tamen negamus deportatos naturalem cognationis sanguinem retinere. Inquires : an deportatis ob spem restitutionis hereditates legitimæ reserventur? negativè.

FLOS SEPTIMUS

Ad J.C. Marcianum lib. 2. publicorum judiciorum in l. cum Ulpian. 16. ff. de interdictis, & regatis.

LEGATUM deportato relictum inutile est. Quæritur: Utrum eodem modo fideicomissum deportato relictum sit inutile? interim non esse inutile novo fundamento propugnamus. Legatum alimentorum deportatis relinqui posse explorati juris est. Quæ sententia sine dubio procedit, quando alimentorum legatum relinquitur legatario, qui tempore testamenti deportatus erat. Pro Coronide tandem asserimus legatum relictum civi Romano; qui postea deportatus fuit, interim durante deportatione, in suspenso esse.

DECERTATIO SECUNDA

Pro materia Degesti veteris.

FLOS OCTAVUS

Ad Florentinum lib. 1. Inst. in l. Ut vim 3. ff. de Just. & Jure.

Pro materia defensionis naturalis, & moderamine inculpatæ tutelæ observando.

NX jure gentium descendit, ut vim, atque injuriam propulsemus. Moderamen inculpatæ tutelæ, quædam cõmensuratio ad vim repellendam, in omni justa defensione necessario requiritur: Quæ requisita in tali moderamine necessaria sint, si opus fuerit, in certamine declarabitur. Defensio etiam provenit à jure Divino, ut unicuique permitatur se defendere in foro interiori Quod ista defensio etiam sit à jure Canonico, nullus est, qui dubitet. Defensio propriæ vitæ ad vim illatam declinandam de jure Civili admittitur. Adeo impunita est defensio, ut quanvis moderamen inculpatæ tutelæ excedatur, poena ordinaria non sit afficiendus, qui modum excessit, sed alia arbitrio judicis imponenda puniendus est. Maius dubium est, an aggressus teneatur primum aggressoris ictum ixpectare, an potius cognito illius deliberato animo illum debeat prævenire? Secundum firmiter asseveramus: & si aggressus aufugiendo possit periculum evitare, teuetur aufugere? non? quod Intellige si periculum vitæ ex fuga resultet, aut ignominia. Defensionem propriæ vitæ etiam Clericis, & Religiosis permitti, ut certum tenemus. Ille, qui se defendit cum moderaminæ inculpatæ tutelæ, quanvis alium occidat, irregularitatem non incurrit. In quocumque loco permittitur defensio, adeo ut in Ecclesia, vel in præsentia Regis, aut in ejus palatio licita sit talis defensio. Non incurrit Excõmunicationem ille, qui pro sui defensione Clericum interficiat. Non solum pro se ipso, sed pro tuendis

dis

124
dis sanguine, & amicitia conjunctis, imo & pro omnino extraneis defensio per-
mittitur, sed pro extraneis tantummodo procedit resolutio, quando sine peri-
culo propriæ vitæ illorum defensio suscipi potest. Pro tuendo honore vim vi
repellere, & ab aggressore se defendere licet. Quod quidem etiam procedit ob
tutelam rerum nostrarum, si aliter defendi non possint, & sint notabilis valo-
ris, aut nobis valde necessariæ. Adversus officiales justitiæ, aut Magistratus, si
vim injuste ac defacto inferant, eodem modo permittitur defensio. Quando ali-
quis vim, aut mortem alteri minatur, non ob id licebit minantem occidere.
Banitus, qui ad mortem naturalem per Judicem causa cognita condemnatus
fuit, defensione uti nequit, immo quolibet de populo occidi potest. Si mari-
tus uxorem suam cum adultero in actuali adulterio depræhenderit, illos inter-
ficere potest impune, quin adversus illum uxor, & adulter se defendere queant
secundum legem civilem. Tandem qui verbalem injuriam passus fuit, aliam in
aggressorem defensionis causa objicere non potest.

DICERTATIO TERTIA

Ad Florentin. lib. 10. Instit. in l. si alienum 49. ff. de
hered. instit.

F L O S N O N U S

Pro institutione servi proprii.

Ad Imperat. Justin. in principio Inst. d' hered. instit.

ANTE Constitutionem Imp. Justin. ut servus proprius
liber, & necessarius heres domino suo existeret, debebat
ab ipso domino cum libertate expresse data heres insti-
tuiti. Nec sufficit libertatem exprimere in Codicillis, ser-
vo proprio instituto in testamento. Servus proprius in
testamento legatus, & postea ex parte institutus, lega-
tario domino partem hereditatis acquirit, si detur alius
coheres, qui aditione sua testamentum confirmet. Ser-
vus institutus ab extraneo potest nolle hereditatem adi-
re, non obstante jussu domini. Servum proprium tu-
torem datum à domino filiis suis impuberibus in testamento, ex ipsa tutelæ da-
tione libertatem consequi totis viribus affirmamus. Dominus, qui solvendo
non est poterat etiam de jure Digestorum servum proprium heredem institue-
re suum servum proprium sine expressione libertatis, defendimus. Servus pro-
prius testatoris heres institutus cum libertate, sive vellent, sive nollent semper ei-
dem domino necessarius heres existit. Et quanvis servus sit minor 25. annis non
tamen poterit restitui in integrum quominus, domino fiat heres necessarius.
Similiter ei non competit beneficium abstentionis heredibus suis necessarijs con-
cessum. Licet servus proprius à domino suo sub conditione institutus sit res non
ob id voluntarius, sed necessarius manet. Voluntarius tamen efficitur, si con-
ditio in liberam voluntatem servi conferatur v. g. si vollet. An autem quando
cum alio coherede instituitur sub conditione: *Cum quis mihi heres erit, stichus li-
ber, & heres esto* voluntarius, vel necessarius heres existat, quæstio, est, quam
pro herede voluntario decernimus. Servus, cui fideicommissaria libertas deberetur
à domi-

à domino; si ab eo instituatur cum libertate ei non fit heres necessarius, sed suo arbitrio hereditatem adire poterit. Servus, qui pupillo fuit substitutus à domino pupilli parente cum libertate, posteaque ab eodem pupillo venditus, si ab emptore fuerit cum libertate institutus, dum ex substitutione pupillari heres esse potest emptori necessarius heres non existit. Proprius testatoris servus ab eo cum libertate institutus mortuo testatore, ipso jure, & potestate legis fit heres necessarius absque ulla aditione. Quod etiam procedit, licet ex parte hereditatis sit institutus, & tabulæ non sint apertæ. Dominus plures servos in fraudem creditorum sibi heredes instituens illico ab ipsius morte ante aperturam tabularum unum ex ipsis servis habet heredem necessarium.

F L O S D E C I M U S

Pro repetitione Conditionis.

Ad f. C. Ulpianum lib. 30. ad Sabinum in l. servus 3. §. 1. ff. d' hered. instituend.

CONDITIO posita in libertate censetur repetita in institutione, & è contra, nec antea fiet servus heres, & liber quam conditio existat. Si tamen servus instituatur sub conditione, & libertas simpliciter adscripta sit, deficiat que conditio institutionis, valebit libertas, si detur coheres, cujus aditione confirmetur. Quando servo proprio legatur simpliciter, libertas autem sub conditione relinquatur, etiam conditionem repetitam in legato asserimus. Conditio vero posita in persona heredis instituti, ad personam substituti repetita non censetur. Si legatum conditionale transferatur de una persona ad aliam eadem conditio primo legatario adjecta in secundo inducitur. Etiam conditio posita in institutione censetur repetita in prælegatis idem servo relictis.

F L O S U N - D E C I M U S

Pro institutione servi proprii, quem postea manumisit, vel alienavit testator aut in eo alteri usumfructum Constituit, vel pignus.

Ad f. C. Ulpian. lib. 5. ad Sabinum in l. quoties 9. §. servus 16. & §. final. & lib. 21. ad editum in l. pignori 30. & lib. 6. regularum in l. servum meum 50. ff. de heredibus instituendis.

SI servus à domino suo institutus in eadem causa non permaneat ei necessarius heres esse nequit, sed manumissus suo arbitrio hereditatem acquirit. Similiter, si vivo testatore alienatus fuerit, servus jussu novi domini hereditatem adire debet. Secus vero, si institutus sit sub conditione *si meus erit cum moriar*: aut si à domino post alienationem redimatur. Dominus nudæ proprietatis potest servum heredem cum libertate instituere, & necessarium facere. Non tamen fiet heres, nec liber interim dum durat ususfructus in eo constitutus. Nisi usu-

usufructuarij consensus præcedat, quo casu statim liber, & heres necessarius proprietario existit. Venit etiam inquirendum, utrum usufructuarius poterit etiam servum cum libertate instituere, ut necessarius ei fiat heres! Negative resolvimus. Servus proprius pignori datus heres ad domino debitore cum libertate institutus eidem debitori fit heres necessarius. Quod intellige de servo generaliter obligato, secus vero in eo, qui specialiter vinculo pignoris adstrictus fuerit. Sed si dominus invita pignus speciale redimat, sine dubio poterit necessarium heredem efficere. Etiam manumissio servi specialiter obligati valet ex aequitate, si postea creditori redimatur. Curiose seiscitaberis, utrum in homine libero possit pignus constitui? minime.

FLOS DUODECIMUS

Pro institutione servi cōmunis, & capti ab hostib.

Ad J. C. Ulpianum lib. 4. ad Sabinum in l. sed si conditioni 6. § si servum 3. ff. de hered. instit. & Gayum lib. 1. de testamentis ad editum Prætoris Urbani in l. illa institutio 32. §. 1. ff. eodem tit.

SERVUS communis ab uno ex condominis heres cum libertate institutus, si ab ipso ceterorum sociorum partes redimantur, liber, & necessarius heres esse potest. Dominus, qui servum cōmunem iuvito alio socio, manumitebat, suam partem amittebat jure veteri, & totus servus alteri socio adscribebatur. Jure autem novo aliter se res habet ex constitutione Justiniani. Servus ab hostibus captus, si instituat a domino cum libertate, & postliminio redeat, erit heres necessarius. Ut servus domino suo necessarius heres existeret, precise requirebatur, ut in eodem gradu libertatem, & hereditatem obtineret. Nova tamen constitutione Justiniani supposita libertatem in uno gradu relinquere sufficit, licet in alio hereditas detur. Ex rescripto D. Pij libertas in institutione servi adscripta extenditur ad legatū servo simpliciter relicto, etiam si deficiat institutio.

FLOS DECIMUS-TERTIUS

Pro institutione servi de adulterio maculati

Ad J. C. Marcianum lib. 4. Institution. in lib. his verbis 48. §. interdum. 2. ff. de hered. instit.

SERVUS de adulterio cum domina commisso maculatus non potest ab ipsa heres institui cum libertate. Immo si defacto instituat, tam libertas, quam hereditas pro non scriptis habentur. Et idem procedit etiam in casu, quo domina solvendo non sit. Dubium tamen est an talis servus adeo non possit heres institui ad domina, ut etiam si postea innocens apareat, inutilis remaneat institutio? non remanere æquius judicamus Si maritus cum ancilla propria adulterium cōmitat, non prohibetur eam instituere heredem cum libertate. Ex lege Julia prohibetur manumissio servorum iotra sexaginta dies, dum pendet questio de adulterio, cui sunt innoxij.

FLOS DECIMUS-QUARTUS

Pro institutione servi proprii de Jure novo.

Ad Imper. Justinian. in l. quidam 5. Cod. de necessarijs servis heredibus instituendis.

ROST constitutionem Imp. Justin. Servus à domino suo absque expressa datione libertatis institutus, necessarius domino heres existit. Utrum autem de servo communi idem dicendum sit? negativam sententiam, utpote communem, & veram defendimus: Quod si de servo communi tutore nominato inquires? libenter in certamine satisfiet. In legato servo relicto, tam de jure veteri, quam novo non censetur libertas concessa, si expressa non apareat. Rogabis tandem, utrum de jure novo conditio posita in libertate servo relicta, etiam intelligatur repetita in institutione de servo facta, aut è contra? sub distinctione respondebimus in certamine.

FLOS DECIMUS-QUINTUS

Pro institutione servi alieni, aut legato ei relicto.

Ad Jurisconsult. Gayum lib. 17. ad editum provinciale in l. non minus 31. ff. de hered. instit. & Pompon. lib. 3. ad Sabinum in l. si mihi, & tibi 12. §. regula 2. ff. de legat. 1.

INSTITUTIO heredis, licet quo ad originem sit juris naturalis, aut gentium, sicut etiam testamentum, attamen quo ad formam, & aprobationem à jure civili descendit. Hac de causa servus alienus non aliter potest à quolibet extraneo heres institui, nisi Cum domino ipsius sit testamenti factio. Servus heres institutus, qui hereditatem adeundo domino acquirit, post aditionem nudum nomen heredis conservat, omni jure heredis transmissibili ad dominum translato. Et idem asserimus in usufructo servo relicto. Si dominus non sit incapax, sed tantum indignus, poterit servus ipsius heres institui. Servo alieno non aliter potest legari, quam si dominus factionem testamenti activam, aut passivam habeat. Servus ex sua persona potest legatum alimentorum percipere absque eo, quod à domino personetur. Ante regulam Catonianam in legatis non attendebatur ad capaciratem legatarij tempore testamenti, sed mortis testatoris, quo cedebat dies. Servus vero post regulam Caronianam, secundum quam in legatis puris utrumque tempus spectatur. In fideicommissis autem Catonis regula locum non habuit, & tantummodo mortis tempus attenditur. Fideicommissum relicto servo deportati validum est, & sortitur effectum, si tempore mortis testatoris cum domino, qui testamenti factionem habeat, inveniatur.

FLOS DECIMUS-SEXTUS

Pro seruo alieno instituto, cum liber erit, & seruo Communi instituto ab extraneo.

Ad Jurisconsult. Celsum lib. 16. Digest. in l. seruus 21. cum sequenti ff. de Condition. institution. Et ad J. C. Ulpian. lib.

1. regularum in l. seruus Communis 67. ff. de acq. heredit.

SERVUS alienus potest institui sub conditione, cum liber erit. Requiritur tamen quod cum domino ipse sit testamenti factio secundum veriore sententiam, quam amplectimur. Servus communis ab extraneo institutus heres à condominis suis capacitatem accipit, & illis secundum portiones dominicas hereditatem acquirit. Servus plurium dominorum potest jussu unius adire, & jussu alterius repudiare hereditatem, in qua fuit institutus. Si Communis servus ab extraneo institutus jussu unius ex condominis adierit, & ceterorum jussu repudiaverit, partes repudiatæ domino adire jubenti accrescunt. In legatis autem pars repudiata non accrescit alteri domino, qui legatum seruo relictum accepit.

FLOS DECIMUS-SEPTIMUS

Pro Jure regio circa seruum dotalem ab extraneo institutum.

Ad Ord. Regiam lib. 4. tit. 46. Et 47. Et tit. 97. §. 10.

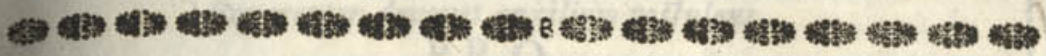
Et 12. Et tit. 105.

DE Jure Regio, si Matrimonium celebretur per cartam medietatis, & servus dotalis iustituatur ab aliquo extraneo, utriusque conjugii hereditatem acquirit, & ab utroque capacitatem accipit. Ad hoc autem, ut procedat communicatio bonorum, requiritur, quod Matrimonium sit copula consummatum. Et procedit dicta bonorum Communicatio, etiam si à minore 25. annorum sine Judicis decreto Matrimonium celebretur. Donatio Regia alicui ex conjugibus facta, alteri non communicatur, immo præcipua remanet. Quod etiam affirmamus, licet à Principe fiat ex servitijs communibus. Similiter non inducitur comunicatio, quando mulier quinquagenaria descendentes habens, secundo nupsit; hæc enim solam tertiam, in qua libera facultas conceditur, secundo marito communicat. Ex conjugio servorum comunicatio bonorum minime resultare potest. Grave dubium excitatur! Utrum ad Communicationem bonorum de Jure Regio inducendam inter conjugatos, requiratur præcisè copula matrimonialis post Matrimonium secuta, an suffi-

ciat

ciat copula præcedens ? primum , & non secundum tanquam legi Regiæ conformius amplectimur. Alia etiam non injucunda ventilatur quæstio , utrum sufficiat Matrimonium putativum ? licet hoc ad varios effectus filiorum legitimitati utiles proficit , minimè tamen ad communicationem honorum sufficere tanquam verius judicamus : Quavis contraria sententia non minori polleat fundamento. Hoc tamen cum moderamine concludes , mediam eligendo viam inter contrarias D. D. sententias , ut procedat Communicatio , quo ad bona super lucrata Matrimonio constante , secus vero quo ad bona capitalia.

CONIMBRICÆ:

Cum facultate Superiorum.

Apud JOANNEM ANTUNES,

Anno Domini M. DCC. XIX.

Handwritten notes in cursive script, including the name 'Antunes' and other illegible text.

ANTONIUS PEGADO DA GALD A
 THESIS PRINCIPALIS PETITÆ
 Disputatio de propositis
 Dies hujus mensis, hora 2 1/2
 Disputatio de propositis
 Disputatio de propositis

Handwritten numbers: 20 20 20

edae copula precedens; primum, & non secundum tantum legi Regie
 conformiter amplexum. Alii etiam non injucunda ventilarum ductio, utrum
 sufficiat Matrimonium putativum; licet hoc ad varios effectus istorum legiti-
 miter utiles prole, minime tamen ad communicationem honorum sufficere
 tantum verus iudicamus; Quare contra sententiam non minori potest
 standamento. Hoc tamen cum moderamine concludet, mediam eligendo vi-
 am inter contrarias D. D. sententias, ut procedat Communicatio, quo ad
 post labor lucra Matrimonio constare, licet vero duo ad bona capi-
 talia.

CONIMBRICÆ

Cum facultate Superiorum.

Apud JOANNEM ANTUNES.

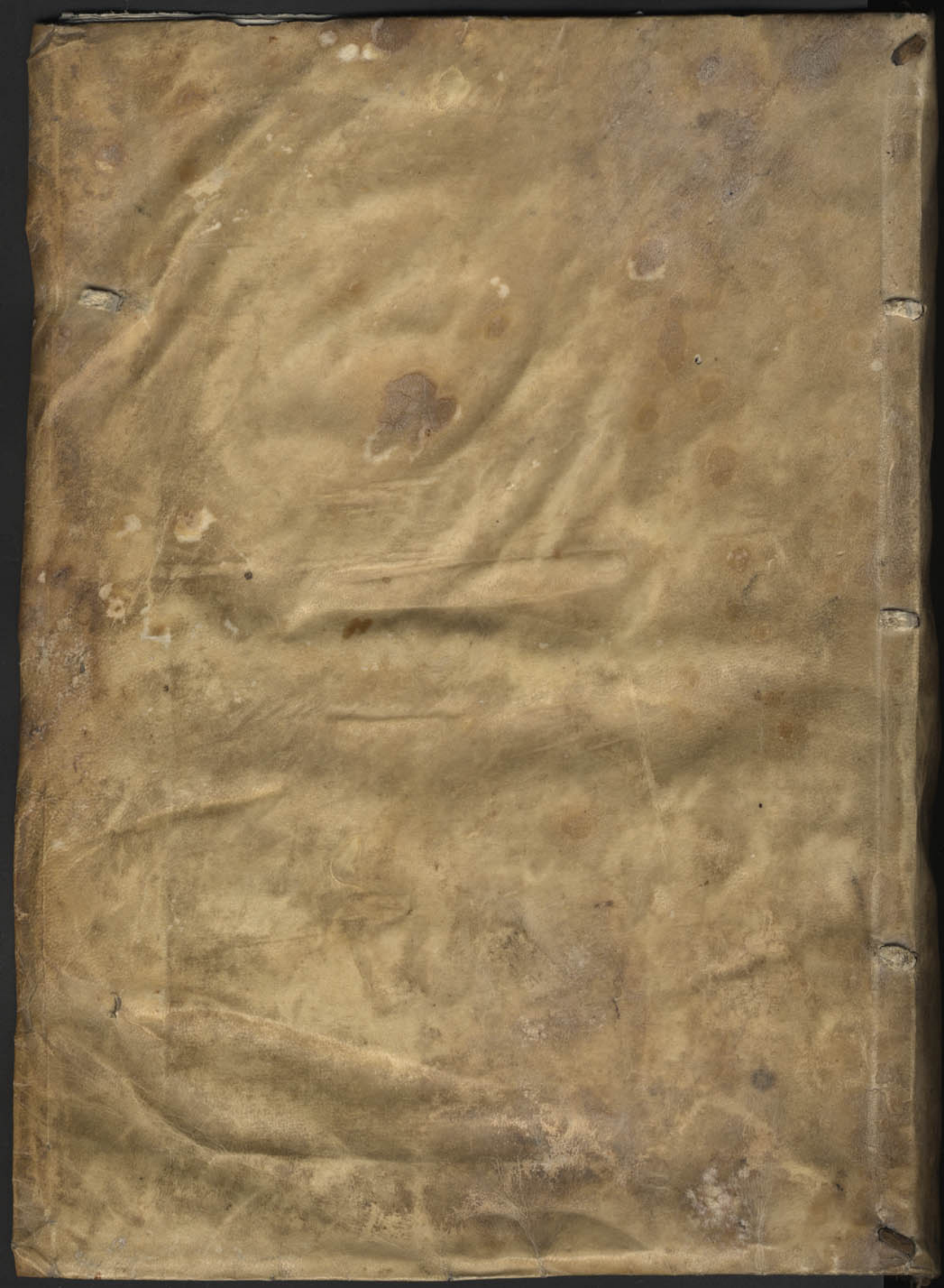
Anno Domini M. DCC. XIX.

Pro Jure...
 Principis...
 Communicatio...
 Matrimonium...
 Legitimum...
 Honorum...
 Modamine...
 Sententias...
 Communicatio...
 Matrimonium...

444
 D. D. M. D. C. C. X. IX.
 M. D. C. C. X. IX.

Página de Cotrolo

Conclusiones Juris Civilis

1079